

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА І ОБОРОНА

№ 2-3 (151-152)

2015

Засновник і видавець:

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА РАЗУМКОВА

Генеральний директор   Анатолій Рачок
Шеф-редактор   Людмила Шангіна
Редактор   Алла Чернова
Макет   Олександр Шапала
Техніко-комп'ютерна
підтримка   Володимир Кекух
                                     Євген Скрипка

Журнал зареєстровано в Державному
комітеті інформаційної політики України,
свідоцтво КВ № 4122

Журнал видається з 2000р.
українською та англійською мовами

Загальний тираж 3800 примірників

Адреса редакції:
01015, м. Київ, вул. Лаврська, 16
2-й поверх
тел.: (380 44) 201-11-98
факс: (380 44) 201-11-99
e-mail: info@razumkov.org.ua
веб-сторінка: <http://www.razumkov.org.ua>

При використанні матеріалів
поширення на журнал
"Національна безпека і оборона"
обов'язкове
Фотографії:
обкладинка – www.oduvs.edu.ua

Усі фотоматеріали,
вміщені в цьому виданні,
взяті із загальнодоступних джерел.

© Центр Разумкова, 2015

Проект здійснено
за сприяння програми "МАТРА"
Посольства Королівства Нідерландів в Україні

З М І С Т

ПРАВООХОРОННА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ <i>(Аналітична доповідь Центру Разумкова)</i>	2
РОЗДІЛ 1. ОРГАНИ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ: ЗАГАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	3
РОЗДІЛ 2. ДІЯЛЬНІСТЬ ОВС: СОЦІАЛЬНЕ ВІДЧУЖЕННЯ І КРИЗА ЛЕГІТИМНОСТІ	21
РОЗДІЛ 3 РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОВС: НИНІШНІЙ ЕТАП	30
<i>Додаток 1</i> Проекти (програми) міжнародної технічної допомоги, які впроваджуються в Україні за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, ЄС та держав-донорів	38
<i>Додаток 2</i> Підготовка реформи правоохоронної системи в рамках комплексного огляду сектору безпеки і оборони	40
РОЗДІЛ 4. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	42
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РЕФОРМУВАННЯ МВС У КОНТЕКСТІ ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ РЕФОРМ <i>(Виступи учасників Круглого столу)</i>	46
Володимир ФІЛЕНКО, Кейс КЛОМПЕНХАУВЕР, Микола МАРТИНЕНКО, Євген ЗАХАРОВ, Віталій КУПРІЙ, Оксана МАРКЕЄВА, Олександр БАНЧУК, Андрій ЧЕРНОУСОВ, Олександр СЕРГІЄНКО, Микола СУНГУРОВСЬКИЙ, Володимир ЖМІНЬКО, Тарас ГАТАЛЯК, Мартін ЛІНХАРТ, Олег МАРТИНЕНКО, Анастасія ЛЕУХІНА	
УКРАЇНСЬКА МІЛІЦІЯ ОЧИМА ГРОМАДЯН: ОЦІНКИ СТАНУ, ПРОБЛЕМ І ПЕРСПЕКТИВ РЕФОРМУВАННЯ	58
РЕФОРМУВАННЯ ОВС УКРАЇНИ: ОЦІНКИ ТА ПОЗИЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ МІЛІЦІЇ	74
РЕФОРМУВАННЯ МІЛІЦІЇ В УКРАЇНІ: ОЦІНКИ ЕКСПЕРТІВ	89
ПОЗИЦІЇ УЧАСНИКІВ РЕФОРМУВАННЯ МВС <i>(Інтерв'ю)</i>	96
Вайдотас ВЕРБА, Катерина ЗГУЛАДЗЕ-ГЛУКСМАНН, Мартін ЛІНХАРТ, Калман МІЖЕІ, Дмитро ШИМКІВ	
СТАТТІ	
МОЖЛИВОСТІ ТА ОБМЕЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ <i>Володимир ЖМІНЬКО</i>	103
РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ І ПРАВА ЛЮДИНИ <i>Євген ЗАХАРОВ</i>	108
УКРАЇНСЬКА МІЛІЦІЯ У ПЕРЕДДЕНЬ МАЙДАНУ ТА НА ПОЧАТКУ ШЛЯХУ ДО РЕФОРМ <i>Оксана МАРКЕЄВА</i>	112
УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В РЕФОРМУВАННІ НА ПРИКЛАДІ ПІЛОТНОГО ПРОЕКТУ <i>Олег МАРТИНЕНКО</i>	117

РЕФОРМУВАННЯ ОВС УКРАЇНИ: ОЦІНКИ ТА ПОЗИЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ МІЛІЦІЇ¹

У межах проекту “Правоохоронна системи України: стан, проблеми, перспективи реформування” здійснено опитування працівників ОВС, яке мало на меті з’ясування, *по-перше*, оцінок респондентами криміногенної ситуації, а також роботи міліції; матеріально-технічного забезпечення діяльності ОВС; умов роботи та оплати праці співробітників ОВС. *По-друге* – позицій працівників міліції стосовно актуальності та першочергових напрямів реформування ОВС, зокрема: змін чисельності, структури, обсягу повноважень міліції, запровадження принципів її підконтрольності та підзвітності суспільству.

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

1. Криміногенна ситуація та оцінки роботи міліції

- Працівники міліції відзначають ту чи іншу міру поширеності всіх видів правопорушень. До п’ятірки найпоширеніших із них правоохоронці віднесли “крадіжки з квартири”; “крадіжки речей з автомобілів”; “злочини, пов’язані з наркотиками”; “правопорушення, скоєні у стані алкогольного сп’яніння”; “кишенькові крадіжки”.
- Привертає увагу та обставина, що абсолютна більшість працівників міліції заперечують поширеність таких правопорушень, як “незаконне застосування сили з боку міліції” та “корупція в міліції”. Визнали наявність таких явищ лише 4% і 28% опитаних, відповідно.
Натомість більшість опитаних стверджували, що працівники міліції: добре ставляться до потерпілих; поважають права людини; виконують свої обов’язки чесно та в повному обсязі; не підтримують корупцію.
- Переважна більшість правоохоронців задоволені роботою таких служб, як чергові частини, кримінальний розшук, ППС. Дещо менше опитаних висловили задоволення також роботою ДАІ, слідчих органів і дільничних інспекторів.
- Більшість респондентів погодилися з тим, що для оцінки роботи міліції слід застосовувати насамперед опитування самих працівників міліції стосовно рівня роботи керівництва та ОВС, у якому вони працюють,

а також – опитування громадян. На третій позиції – використання статистичних показників. Серед них найбільш важливими для оцінки роботи міліції названі показники розкриття та розслідування: злочинів, учинених організованими групами і злочинними організаціями; розбійних нападів і грабежів; тяжких насильницьких злочинів; злочинів, пов’язаних з розповсюдженням наркотичних засобів.

- До громадського контролю міліції загальнодержавного рівня (як це є наразі) опитані поставилися досить негативно, визнавши фактично лише тезу про те, що оцінювання її діяльності має здійснюватися з урахуванням результатів опитування громадян – її підтримали дещо більше половини респондентів. Усі інші форми участі громадян, громадських організацій у контролі над діяльністю міліції дістали підтримку меншості опитаних.

Примітно, що водночас респонденти визнали доцільність і правомірність контролю громадян, громад стосовно майбутньої місцевої міліції.

- Абсолютна більшість працівників міліції очікують від громадян насамперед на таку допомогу: збір і надання інформації; повідомлення про злочини (скоєні чи такі, що готуються), про підозрілих осіб або підозрілі ситуації; виконання, за необхідності, функцій свідка чи понятого.

Більшість опитаних підтримали також постійне оцінювання громадянами роботи

Скорочення та аббревіатури: *тяжкі насильницькі злочини* – умисні вбивства, умисні тяжкі тілесні ушкодження, згвалтування; *МВС* – Міністерство внутрішніх справ України; *ГУМВС* – Головне управління МВС; *ОВС* – органи внутрішніх справ; *ДАІ* – державна автомобільна інспекція МВС; *ППС* – патрульно-постова служба міліції України.

¹ Дослідження проведене Харківським інститутом соціологічних досліджень (<http://khisr.kharkov.ua>) на замовлення Центру Разумкова в рамках виконання проекту “Правоохоронна система України: стан, проблеми, перспективи реформування”, що виконується за підтримки Міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів (Програма *МАТРА*).

Соціологічне опитування працівників міліції здійснено в лютому 2015р. Методом особистого (*face-to-face*) інтерв’ю опитано 313 працівників міліції Одеської, Київської і Харківської областей відповідно до спеціально розрахованої вибірки. Вибірка ймовірна, стратифікована за ознакою *структура ГУМВС* в області (апарат управління та підрозділи, підпорядковані ГУМВС; міське управління; міські та районні органи). Вибір респондентів на останньому етапі проводився зі збереженням квот за ознакою *виступа* (до двох років, 2-4 роки, 5-9 років, 10-14, 15-19 років, 20 і більше років).

міліції; допомогу в її екіпіруванні та спільне патрулювання вулиць. Близько половини – підтримали регулярне звітування перед місцевою громадою, третина – участь громадськості у призначеннях працівників міліції на певні посади. І зовсім невеликі частини опитаних – участь представників громадських організацій у розслідуванні скарг на дії працівників міліції, можливість уповноважених представників громадських організацій здійснювати постійний моніторинг роботи райвідділів міліції і спостереження членами громадських організацій за діяльністю міліції на вулицях.

2. Умови та оплата праці

- Більшість опитаних не вважають, що працівників міліції підтримує державна та місцева влада, а також – місцеві громади.
- Найкраще працівники міліції забезпечені табельною зброєю; у цілому задовільно – приміщеннями та доступом до необхідних баз даних у рамках службових повноважень. Водночас, менше двох третин працівників міліції забезпечені засобами зв'язку, спеціальними засобами активної оборони та спеціальними засобами захисту. Незадовільною є ситуація з доступом до криміналістичних засобів для збору та аналізу доказів, можливістю замовити необхідну експертизу та можливістю використовувати службовий автотранспорт; критичною – ситуація із забезпеченням паливно-мастильними матеріалами, оргтехнікою і канцтоварами.
- Лише 12% опитаних мають можливість працювати менш ніж 56 годин на тиждень. Решта – працюють понаднормово, в т.ч. 5% з них повідомили, що працюють більш, ніж 98 годин на тиждень.
- Абсолютна більшість (88%) працівників міліції не вважають свою заробітну плату достатньою для підтримки нормального рівня життя; достатньою – лише 1%.

При цьому, лише 27% опитаних повністю знають структуру своєї зарплати; 41% – повідомили про випадки несвоєчасних виплат зарплати; 41% – впевнені, що зарплата виплачується їм не в повному обсязі; 87% – впевнені, що не отримують компенсації за понаднормову роботу.

- Доходів переважної більшості сімей працівників міліції або вистачає лише на харчування (53%), або не вистачає й на нього (22%).
Власне житло має лише кожен п'ятий працівник міліції – і лише 3% серед власників житла отримали його завдяки службі в ОВС. Є підстави припускати, що переважна більшість (близько 70%) працівників міліції потребують житла.
- Не планують звільнення з ОВС лише 37% опитаних. Водночас, майже чверть (23%) – планують звільнитися: або впродовж року (9%), або найближчих 2-4 років (13%). 38% – наразі не мають стосовно звільнення чітких планів.

3. Ставлення до реформування

- Більшість працівників міліції підтримують ідею реформування органів внутрішніх справ. Не актуальним це питання вважають лише 16% опитаних. Простежується виразна залежність підтримки респондентами реформування ОВС від ступеня їх задоволеності умовами праці: чим нижчим є ступінь задоволеності – тим вищою є підтримка реформи.
- Найбільшою мірою працівники міліції підтримують нововведення, спрямовані на покращення умов та оплати праці.

Визначаючи рівень грошового забезпечення, необхідний для того, щоб люди йшли служити в міліцію, відносно більшість (42%) опитаних назвали суму в 6 500-13 000 грн. Практично кожен третій – упевнений, що вона має становити 13 000-19 500 грн. Зарплату, на яку наразі може розраховувати початківець (до 3 900 грн.), розглядають як прийнятну менше 2% опитаних.

Водночас, більшість із них не згодні з такими можливими новаціями, як зменшення обсягу повноважень і чисельності міліції; підвищення відповідальності працівника міліції за порушення; повне оновлення складу міліції.

Окремо можна зазначити, що лише 39% опитаних тією чи іншою мірою підтримали перейменування міліції у поліцію, не підтримали – 43%; 19% – не змогли визначитися в цьому питанні.

4. Позичії стосовно створення місцевої міліції

- На думку більшості опитаних, до складу місцевої міліції мають увійти дільничні інспектори та патрульні підрозділи; дещо менше половини респондентів відзначили також підрозділи ДАІ. Підрозділи кримінального розшуку, слідчі підрозділи та “інші” відзначили лише близько чверті опитаних.
- Переважна більшість опитаних погоджується з тим, що місцева міліція має бути зорієнтована на потреби громади і не менш, ніж раз на рік звітуватися перед нею; більшість – згодні також з оцінюванням громадою роботи місцевої міліції і її фінансуванням з місцевих бюджетів.
Водночас, більшість опитаних вважають найбільш доцільним підпорядкування місцевої міліції винятково МВС України; подвійне підпорядкування (МВС і місцевій владі) підтримав лише кожен четвертий; підпорядкування місцевій владі – лише кожен восьмий.
- Третина опитаних не підтримують надання громадам повноважень обрання працівників міліції на будь-які посади.

Серед тих, хто такі повноваження громади підтримує, більшість вважають, що громада має обирати начальника [місцевого] управління (відділу) міліції; обрання громадою заступників начальника управління, керівників служб і дільничних інспекторів підтримали третина й менше опитаних з числа тих, хто погоджується з наданням громаді зазначених повноважень.

1. Криміногенна ситуація: оцінки поширеності правопорушень

Важливими для дослідження були питання, пов'язані з оцінкою криміногенної ситуації. Отримані дані можуть розглядатись як певна альтернатива офіційним показникам діяльності міліції і свідчити про поширеність тих чи інших правопорушень.

Респондентам пропонувалось оцінити криміногенну ситуацію у місцевості, де вони працюють. Як видно з таблиці та діаграми “Оцінки поширеності правопорушень”, до п'ятірки найпоширеніших правопорушень увійшли: “крадіжки з квартир” – 83% (сума відповідей “поширені” та “дуже поширені”); крадіжки речей з автомобілів – 73%; злочини, пов'язані з наркотиками – 70%; правопорушення, скоєні у стані алкогольного сп'яніння – 70%, кишенькові крадіжки – 68%².

Найменш поширеним правопорушенням, на думку респондентів, є незаконне застосування сили з боку міліції: наявність такої проблеми відзначили лише 4% опитаних, відсутність – понад половини (53%), майже чверть – визнали її незначну поширеність.

Що стосується корупції в міліції, то понад чверть (28%) опитаних заперечують наявність такої проблеми, стільки ж – визнають ту чи іншу міру її поширеності (сума відповідей “поширені” та “дуже поширені”), 23% – відзначають незначні її прояви.

Привертає увагу та обставина, що відповідаючи на питання про “незаконне застосування сили працівниками міліції” та про “корупцію в міліції”, досить суттєва частина респондентів або обрали варіант “важко відповісти”, або відмовилися від відповіді – 18% і 21%, відповідно.

Регіональні особливості. Порівняння оцінок криміногенної ситуації у трьох областях свідчить про певні відмінності. Так, київські респонденти частіше, ніж їх одеські та харківські колеги, відзначали поширеність таких правопорушень, як “крадіжки з

Оцінки поширеності правопорушень*, % опитаних працівників міліції

* Сума варіантів відповіді “дуже поширені” та “поширені”.

Оцінки поширеності правопорушень, % опитаних працівників міліції

	Дуже поширені	Поширені	Незначні	Проблеми немає	Важко відповісти/ не відповіли
Крадіжки з квартир	34,5	48,6	14,7	1,3	0,9
Крадіжки речей з автомобілів	30,4	42,2	21,7	3,2	2,6
Перевищення швидкості автотранспортом	27,5	35,5	25,9	5,4	5,8
Злочини, пов'язані з наркотиками	27,2	43,1	23,0	2,6	4,2
Кишенькові крадіжки	25,6	42,2	25,9	4,5	1,9
Неліцензована торгівля	24,6	28,1	32,6	8,6	7,0
Правопорушення, скоєні у стані алкогольного сп'яніння	24,3	45,4	22,7	4,8	2,9
Пограбування, розбійні напади	24,3	36,1	34,5	4,2	0,9
Крадіжки автомобілів	22,7	40,3	29,7	5,4	1,9
Хуліганство	15,0	43,8	33,5	4,2	3,5
Порушення тиші у вечірній та нічний час	14,1	34,2	36,7	11,8	3,2
Керування транспортом у нетверезому стані	12,8	39,0	35,8	4,8	7,6
Корупція в міліції	12,8	15,0	23,3	27,8	21,1
Насильницькі злочини	9,3	40,6	36,7	8,6	4,8
Незаконне застосування сили працівниками міліції	1,0	3,2	24,3	53,4	18,2

² Тут і далі в тексті цифрові дані округлені до цілих; цифри з точністю до десятих наводяться в таблицях і діаграмах.

квартир” (90%) (при тому, що в усіх трьох областях це правопорушення посідає першу позицію за поширеністю), “крадіжки речей з автомобілів” (81%), “злочини, пов’язані з наркотиками” (78%), крадіжки автомобілів (75%) і порушення тиші у вечірній та нічний час (57%).

У Харківській області, порівняно з іншими, працівники міліції частіше стикаються з правопорушеннями, скоєними в нетверезому стані (75%), неліцензованою торгівлею (59%) і корупцією в міліції (33%).

В Одеській області порівняно більш поширеними є пограбування, розбійні напади (69%) та хуліганство (66%).

У цілому, корупцію в міліції заперечують респонденти з усіх трьох областей, але найбільше таких – у Київській області (61%). Харківські працівники міліції частіше, ніж їх колеги з інших областей, заперечували поширеність незаконного застосування сили з боку працівників міліції – 82% опитаних зазначили, що проблеми або немає, або вона має незначні прояви.

Правопорушення в обласних центрах та в інших населених пунктах областей: порівняння

Як засвідчило опитування, з деякими правопорушеннями працівники міліції обласних центрів стикаються частіше, ніж ті, які працюють в областях. Так, частіше в обласних центрах фіксуються:

- крадіжки речей з автомобілів – 90% проти 61% в області;
- пограбування та розбійні напади – 88% проти 45%;
- кишенькові крадіжки – 87% проти 54%;
- крадіжки автомобілів – 76% проти 55%;
- хуліганство – 74% проти 49%;
- насильницькі злочини – 69% проти 37% в області.

Відповідаючи на питання про “корупцію в міліції” 43% опитаних в обласних центрах відзначили поширеність цього правопорушення – тоді як серед правоохоронців, які працюють в областях, цей показник становить лише 18%.

Оцінки поширеності правопорушень, % опитаних працівників міліції

	Київська область		Харківська область		Одеська область	
	Проблема є*	Проблема є незначною або її немає**	Проблема є*	Проблема є незначною або її немає**	Проблема є*	Проблема є незначною або її немає**
Крадіжки з квартир	90,0	10,0	77,3	22,7	84,2	15,8
Крадіжки речей з автомобілів	81,0	19,0	66,6	32,4	74,0	25,0
Злочини, пов’язані з наркотиками	78,0	19,0	71,0	27,1	65,4	31,7
Крадіжки автомобілів	75,0	24,0	57,4	42,6	60,0	40,0
Кишенькові крадіжки	68,0	31,0	67,9	31,2	68,7	29,4
Правопорушення, скоєні у стані алкогольного сп’яніння	67,0	32,0	75,0	23,1	69,3	28,7
Перевищення швидкості автотранспортом	66,0	31,0	59,2	35,2	60,4	34,6
Пограбування, розбійні напади	57,6	41,4	56,0	44,1	68,9	31,1
Порушення тиші у вечірній та нічний час	57,2	42,9	43,0	53,7	49,0	51,0
Хуліганство	56,0	43,0	57,8	39,5	65,7	32,4
Неліцензована торгівля	52,6	42,4	59,2	35,2	48,6	45,5
Насильницькі злочини	52,0	44,0	51,4	48,6	52,0	43,1
Керування транспортом у нетверезому стані	50,6	45,5	53,8	39,6	54,5	39,6
Корупція в міліції	19,4	61,3	33,0	49,6	31,3	45,1
Незаконне застосування сили працівниками міліції	5,0	77,0	5,5	75,2	2,0	82,4
	Область		Обласний центр			
	Проблема є*	Проблема є незначною або її немає**	Проблема є*	Проблема є незначною або її немає**		
Крадіжки з квартир	80,2	19,8	87,9	11,3		
Злочини, пов’язані з наркотиками	71,3	26,1	79,5	16,7		
Правопорушення, скоєні у стані алкогольного сп’яніння	64,0	33,8	78,9	20,3		
Крадіжки речей з автомобілів	61,3	38,1	90,1	8,4		
Перевищення швидкості автотранспортом	55,7	38,0	73,7	23,3		
Крадіжки автомобілів	54,5	45,4	76,3	22,9		
Кишенькові крадіжки	53,7	45,2	87,2	11,3		
Керування транспортом у нетверезому стані	52,8	45,4	61,9	36,7		
Хуліганство	49,2	48,6	73,5	25,0		
Пограбування, розбійні напади	44,9	50,1	87,8	17,4		
Неліцензована торгівля	44,8	47,2	64,6	33,1		
Порушення тиші у вечірній та нічний час	44,3	53,4	55,8	43,5		
Насильницькі злочини	36,8	61,5	69,0	26,5		
Корупція в міліції	17,5	54,3	42,7	48,8		
Незаконне застосування сили працівниками міліції	3,4	73,5	5,3	84,2		

* Сума варіантів відповіді “дуже поширені” та “поширені”.

** Сума варіантів відповіді “незначні” та “проблеми немає”.

Примітка: у таблицях не наведений варіант відповіді “важко відповісти”.

2. Оцінки діяльності працівників міліції та окремих міліцейських служб

Діяльність працівників міліції. Оцінки респондентами працівників міліції є досить компліментарними. Так, переважна більшість опитаних тією чи іншою мірою погодилися з тим, що працівники міліції здебільшого:

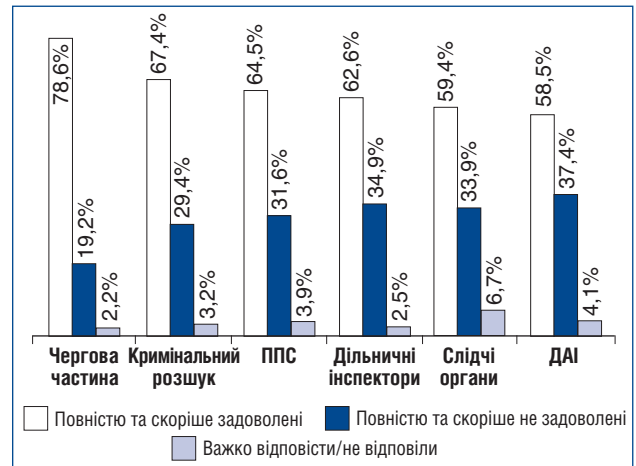
- добре ставляться до потерпілих – 89% проти 10% тих, хто з цим твердженням не погодився;
- поважають права людини – 86% проти 13%, відповідно;
- виконують свої обов'язки чесно та в повному обсязі – 81% проти 17%, відповідно.

Примітно, що з твердженням про те, що “здебільшого працівники міліції не підтримують корупцію”, погодилися відчутно менше респондентів – 67% проти 27% тих, хто з цим твердженням не згодний (таблиця та діаграма “Якою мірою Ви згодні з твердженнями, що здебільшого...?”).

Розподіл відповідей на питання стосовно характеристик працівників міліції за регіонами свідчить, що найбільш зразковим виглядає образ міліціонера в очах київських респондентів. Так, упевнені, що працівники міліції здебільшого добре ставляться до потерпілих і поважають права людини 93% і 90% з них, відповідно, – тоді як для їх харківських колег ці показники становлять 85% і 84%, відповідно, а для одеських – 88% і 85%, відповідно.

Оцінки роботи служб. Як видно з діаграми “Задоволеність працівників міліції роботою різних служб”, найбільше респонденти задоволені роботою чергової частини – 79% (сума відповідей “повністю” та “скоріше задоволений”). На другому

Задоволеність працівників міліції роботою різних служб, % опитаних працівників міліції

місці – кримінальний розшук (67%), на третьому – ППС (65%). Водночас, значна частина опитаних незадоволені роботою ДАІ (37%), дільничних інспекторів (35%), слідчих органів (34%).

Значимих регіональних відмінностей в оцінках немає. Роботою чергових частин задоволені працівники міліції усіх трьох областей (від 84% у Київській області до 75% – в Одеській). У Київській області більше задоволені роботою служби кримінального розшуку – 80%, порівняно з Харківською (65%) та Одеською (60%). В Одеській області відзначається дещо вищий рівень незадоволеності роботою ДАІ (43% проти 38% у Харківській і 31% в Київській області).

Якою мірою Ви згодні з твердженнями, що здебільшого...? % опитаних працівників міліції

	Згоден	Скоріше згоден	Скоріше не згоден	Не згоден	Важко відповісти/не відповіли
Працівники міліції добре ставляться до потерпілих	40,3	48,2	8,3	1,9	1,3
Працівники міліції поважають права людини	35,1	51,1	10,9	1,9	1,0
Працівники міліції виконують свої обов'язки чесно та в повному обсязі	33,9	47,3	15,0	1,9	1,9
Працівники міліції не підтримують корупцію	33,9	32,9	19,5	7,3	6,4
Працівники міліції працюють разом з місцевою владою	31,3	37,1	17,9	9,9	3,8

за областями*

* Сума варіантів відповіді “згоден” та “скоріше згоден”.

**Задоволеність працівників міліції
роботою різних служб в областях,
% опитаних працівників міліції**

	Київська	Харківська	Одеська
Чергова частина			
Повністю та скоріше задоволені	84,0	78,2	74,5
Повністю та скоріше не задоволені	15,0	19,1	23,5
Важко відповісти	1,0	2,7	2,0
Кримінальний розшук			
Повністю та скоріше задоволені	79,8	64,5	59,8
Повністю та скоріше не задоволені	19,2	31,0	38,3
Важко відповісти	1,0	4,5	2,0
ППС			
Повністю та скоріше задоволені	65,6	66,4	62,8
Повністю та скоріше не задоволені	32,4	30,0	33,3
Важко відповісти	2,0	3,6	3,9
ДАІ			
Повністю та скоріше задоволені	65,0	58,2	52,9
Повністю та скоріше не задоволені	31,0	38,2	43,2
Важко відповісти	4,0	3,6	3,9
Дільничні інспектори			
Повністю та скоріше задоволені	64,7	67,2	56,8
Повністю та скоріше не задоволені	32,4	30,9	42,2
Важко відповісти	3,0	1,9	1,0
Слідчі органи			
Повністю та скоріше задоволені	60,2	59,0	67,6
Повністю та скоріше не задоволені	37,8	38,1	30,3
Важко відповісти	2,0	2,9	2,1

Порівняння залежно від типу населеного пункту також не виявило значимих відмінностей, за винятком того, що працівники міліції в області більшою мірою задоволені роботою дільничних інспекторів, ніж їх колеги в обласному центрі – 70% і 53%, відповідно.

**Задоволеність працівників міліції роботою різних
служб в обласному центрі та області,
% опитаних працівників міліції**

	Область	Обласний центр
Чергова частина		
Повністю та скоріше задоволені	81,5	75,2
Повністю та скоріше не задоволені	16,3	23,3
Важко відповісти	2,2	1,5
Дільничні інспектори		
Повністю та скоріше задоволені	70,2	53,1
Повністю та скоріше не задоволені	27,5	45,4
Важко відповісти	2,3	1,5
ППС		
Повністю та скоріше задоволені	68,3	60,2
Повністю та скоріше не задоволені	27,7	37,6
Важко відповісти	4,0	2,2
Кримінальний розшук		
Повністю та скоріше задоволені	67,7	60,1
Повністю та скоріше не задоволені	29,7	37,6
Важко відповісти	2,6	2,3
Слідчі органи		
Повністю та скоріше задоволені	63,4	60,3
Повністю та скоріше не задоволені	34,3	37,3
Важко відповісти	2,3	2,4
ДАІ		
Повністю та скоріше задоволені	60,6	56,4
Повністю та скоріше не задоволені	34,9	40,6
Важко відповісти	4,5	3,0

Натомість з'ясувалося, що на оцінку діяльності служб певною мірою впливає вислуга років опитаних: чим вона більша, тим частіше працівники міліції дають негативні оцінки діяльності служб. Так, серед тих, хто має вислугу менше двох років, негативно оцінюють роботу чергових частин 12%, тоді як серед опитаних з вислугою п'ять і більше років – 23-26%. Таку кореляцію можна простежити в оцінках усіх служб. Особливу увагу привертає те, що кожен другий працівник міліції з вислугою 15 і більше років негативно оцінив роботу дільничних інспекторів, слідчих органів і кримінального розшуку; незадоволеність роботою ППС висловили понад половини (53%) респондентів з вислугою 20 і більше років.

Ставлення до методів оцінки роботи міліції. З таблиці “Ставлення до різних методів оцінки роботи міліції” видно, що респонденти дещо більше схильються до такого методу, як урахування результатів опитувань самих працівників міліції “щодо рівня роботи керівництва та працівників ОВС, у якому вони працюють” – з використанням цього методу тією чи іншою мірою погодилися 71% опитаних. 68% – вважають важливими опитування громадян. Найменшу підтримку дістало використання статистичних даних як методу оцінювання – 65%, з яких повністю згодних – 27%. Понад чверть (26%) опитаних повністю або радше не підтримують використання статистичних показників для оцінювання роботи міліції.

Особливих регіональних відмінностей у цих питаннях немає. Респонденти з Київської області більш схильні підтримувати використання статистичних даних та опитувань працівників як ключових методів оцінки результатів роботи міліції (ці позиції відзначили по 72% опитаних). Серед одеських респондентів першу позицію посіло опитування працівників міліції (73%), серед харківських – опитування громадян (70%). Однак, у цілому, всі три методи визнані більшістю респондентів як важливі.

Як видно з таблиці “Оцінки важливості врахування статистичних показників...”, з усіх статистичних показників найбільш важливими для оцінювання роботи міліції респонденти назвали розкриття та розслідування таких злочинів:

- злочинів, учинених організованими групами і злочинними організаціями (“дуже важливо” – 74%);
- розбійних нападів і грабежів (72%);
- тяжких насильницьких злочинів (72%);
- розповсюдження наркотичних засобів (71%).

Відчутно меншу підтримку опитаних дістали статистичні показники, що стосуються профілактичних заходів – від 50% (заходи із запобігання порушенням правил безпеки дорожнього руху) до 40% (індивідуально-профілактичні заходи щодо осіб, які перебувають на обліку ОВС).

Суттєвих регіональних відмінностей в позиціях респондентів стосовно використання статистичних показників немає.

**Задоволеність працівників міліції роботою різних служб залежно від вислуги років,
% опитаних працівників міліції**

Чергова частина						
	Менше 2 років	2-4 роки	5-9 років	10-14 років	15-19 років	20 років і більше
Повністю та скоріше задоволені	88,0	92,2	72,0	76,5	80,3	71,9
Повністю та скоріше не задоволені	12,0	7,8	25,8	23,5	14,3	25,0
Важко відповісти	0,0	0,0	2,2	0,0	5,4	3,1
ДАІ						
Повністю та скоріше задоволені	64,0	66,7	58,0	56,9	57,1	56,3
Повністю та скоріше не задоволені	24,0	31,3	39,8	39,2	39,3	40,6
Важко відповісти	12,0	2,0	2,2	3,9	3,6	3,1
Кримінальний розшук						
Повністю та скоріше задоволені	72,0	84,3	68,8	64,7	61,8	50,0
Повністю та скоріше не задоволені	16,0	11,8	29,0	35,3	38,2	50,0
Важко відповісти	12,0	3,9	2,2	0,0	0,0	0,0
Дільничні інспектори						
Повністю та скоріше задоволені	72,0	80,4	61,3	70,5	45,5	46,9
Повністю та скоріше не задоволені	28,0	17,6	36,6	29,5	50,9	50,0
Важко відповісти	0,0	2,0	2,1	0,0	3,6	3,1
Слідчі органи						
Повністю та скоріше задоволені	76,0	74,5	66,3	64,0	46,2	42,8
Повністю та скоріше не задоволені	20,0	23,5	32,6	36,0	50,0	53,6
Важко відповісти	4,0	2,0	1,1	0,0	3,8	3,6
ППС						
Повністю та скоріше задоволені	64,0	80,4	70,9	66,0	53,6	40,7
Повністю та скоріше не задоволені	36,0	15,7	29,1	32,0	37,5	53,1
Важко відповісти	0,0	3,9	0,0	2,0	8,9	6,2

**Ставлення до різних методів оцінки діяльності міліції,
% опитаних працівників міліції**

	Згоден	Скоріше згоден	Скоріше не згоден	Не згоден	Важко відповісти/ не відповіли
Результати опитування працівників міліції щодо рівня роботи керівництва та працівників органу внутрішніх справ, в якому вони працюють	34,8	36,1	17,6	5,8	5,7
	70,9		23,4		
Результати опитування населення щодо оцінки діяльності органу внутрішніх справ	25,9	42,2	12,8	11,2	7,9
	68,1		24,0		
Статистичні дані щодо результатів роботи за основними сферами діяльності міліції	27,2	38,0	13,1	13,1	8,6
	65,2		26,2		

за областями

	 Київська	 Харківська	 Одеська
Результати опитування працівників міліції щодо рівня роботи керівництва та працівників органу внутрішніх справ, в якому вони працюють	72,0	68,8	72,8
Результати опитування населення щодо оцінки діяльності органу внутрішніх справ	69,0	69,9	69,0
Статистичні дані щодо результатів роботи за основними сферами діяльності міліції	72,0	61,5	65,0

**Оцінки важливості врахування статистичних показників за основними сферами діяльності,
% опитаних працівників міліції**

	Дуже важливо	Важливо	Не важливо	Важко відповісти/ не відповіли
Розкриття та розслідування				
...злочинів, вчинених організованими групами та злочинними організаціями	74,4	19,8	2,9	2,9
...розбійних нападів і грабежів	72,2	23,6	2,9	1,3
...тяжких насильницьких злочинів	71,9	23,0	2,2	2,9
...злочинів, пов'язаних із розповсюдженням наркотичних засобів	70,9	23,0	3,2	2,9
...випадків торгівлі людьми	66,5	24,9	5,4	2,2
...корупційних злочинів	64,2	27,2	6,1	2,5
...квартирних крадіжок	61,0	34,2	3,6	1,3
...масових шахрайських обробок	58,8	33,9	5,4	2,9
...крадіжок автотранспорту	57,5	35,1	4,5	2,9
Розкриття та розслідування злочинів у сфері господарювання, які завдали значної шкоди	50,2	40,6	6,1	3,2
Здійснення заходів запобігання порушенням правил безпеки дорожнього руху	50,2	36,4	9,6	3,8
Здійснення спеціальних операцій з метою виявлення та запобігання злочинам	49,8	36,7	9,6	3,6
Здійснення профілактичних заходів відносно неповнолітніх	47,9	39,9	8,9	3,2
Здійснення індивідуально-профілактичних заходів щодо осіб, які перебувають на обліку ОВС	40,3	44,7	11,5	3,6

3. Оцінки умов та оплати праці в міліції

Підтримка з боку влади та/або громади. Як видно з таблиці “Якою мірою Ви згодні з тим, що здебільшого...?”, понад половини опитаних зовсім або радше не згодні з тим, що здебільшого працівників міліції підтримує влада та/або громада, а саме:

- державна влада – 64% проти 28% тих, хто вважає, що державна влада підтримує працівників міліції;
- громада – 57% проти 37%, відповідно;
- місцева влада – 55% проти 38%, відповідно.

Матеріально-технічне забезпечення. Результати опитування засвідчують, що з усіх необхідних засобів і можливостей міліція добре забезпечена лише

табельною зброєю, що відзначили 94% опитаних (у т.ч. “добре” – 71%, “задовільно” – 23%) (діаграма “Якою мірою підрозділ, у якому Ви працюєте, забезпечений...?”).

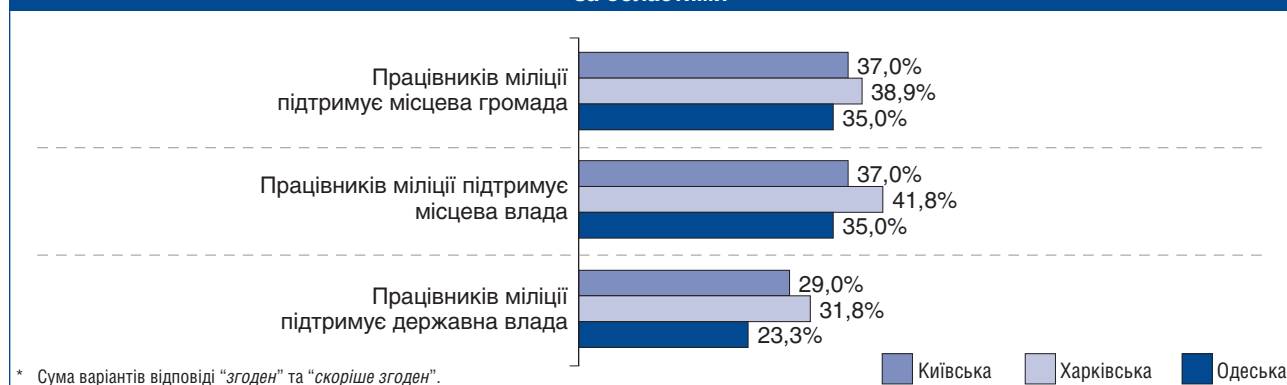
У цілому задовільною можна вважати ситуацію із забезпеченістю:

- приміщеннями – 67% (у т.ч. 29% – “добре” і 38% – “задовільно”);
- доступом до необхідних баз даних у рамках службових повноважень – 64% (28% і 36%);
- засобами зв'язку – 60% (29% і 31%);
- спеціальними засобами активної оборони – 58% (28% і 30%);
- спеціальними засобами захисту – 57% (у т.ч. 25% – “добре” і 31% – “задовільно”).

**Якою мірою Ви згодні з тим, що здебільшого...?,
% опитаних працівників міліції**

	Згоден	Скоріше згоден	Скоріше не згоден	Не згоден	Важко відповісти/ не відповіли
Працівників міліції підтримує місцева громада	15,3	21,4	31,3	25,2	6,7
Працівників міліції підтримує місцева влада	14,7	23,3	28,8	26,5	6,7
Працівників міліції підтримує державна влада	11,2	16,9	31,9	32,3	7,7

за областями*

* Сума варіантів відповіді “згоден” та “скоріше згоден”.

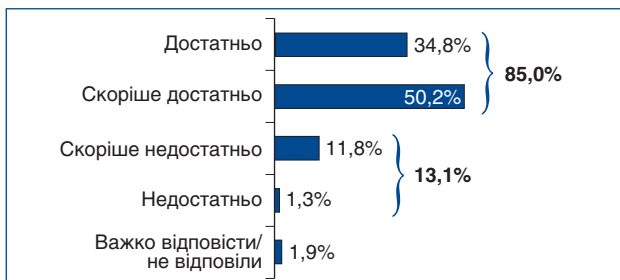
Гіршою є ситуація з доступом до використання криміналістичних засобів для збору та аналізу доказів (незадовільною її назвали 44% опитаних), можливістю замовити необхідну експертизу (35%). Критичною слід назвати ситуацію з можливістю використовувати службовий автотранспорт (незадовільно – 59%) та особливо – із забезпеченням міліції оргтехнікою і канцтоварами (68%), а також – паливно-мастильними матеріалами (72%).

Якою мірою забезпечений підрозділ, у якому Ви працюєте, матеріально-технічними засобами та можливостями?
% опитаних працівників міліції

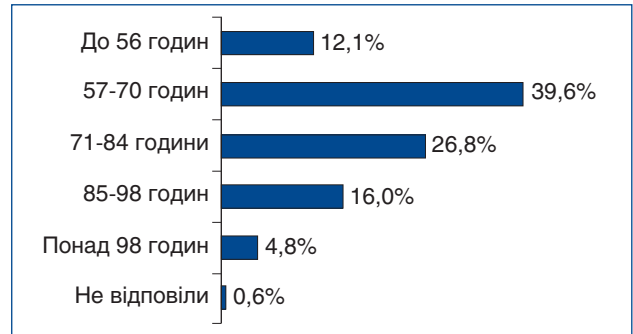
Рівень професійної підготовки та навченості, з точки зору збереження життя під час виконання службових обов'язків. Переважна більшість (85%) опитаних працівників міліції вважають себе підготовленими достатньо (35%) або "скоріше достатньо" (50%) для того, аби вберегти своє життя під час служби. Однак, кожен сьомий (13%) вважає свою підготовку недостатньою.

Чи достатньо професійно Ви підготовлені і навчені для збереження життя під час виконання своїх функціональних обов'язків?
% опитаних працівників міліції

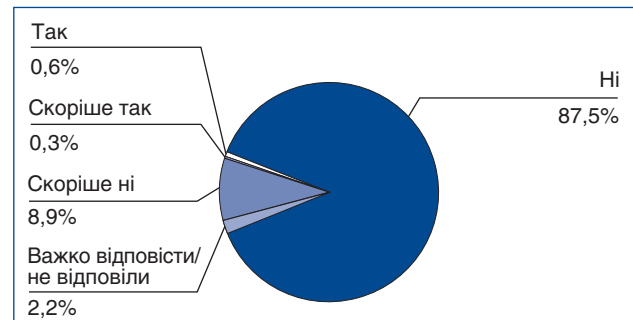
Тривалість робочого дня. Як видно з діаграми "Кількість робочих годин на тиждень", лише 12% опитаних повідомили, що мають можливість працювати до 56 годин на тиждень (тобто, це може бути і 8-годинний робочий день за умови п'ятиденного робочого тижня). Решта опитаних – працюють понад-нормово: відносна більшість (40%) – до 70 годин на тиждень; 27% – до 84 годин; 16% – до 98 годин, а 5% – понад 98 годин на тиждень (або більш, ніж 14 годин на день без вихідних).

Кількість робочих годин на тиждень,
% опитаних працівників міліції

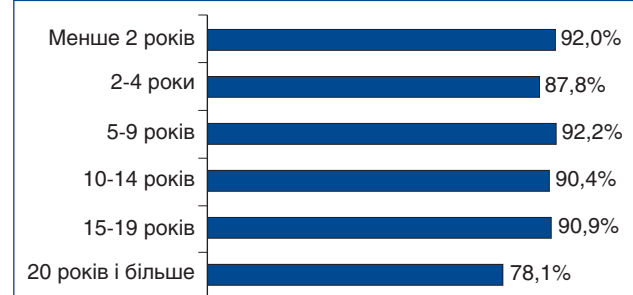

Оплата праці. Опитування засвідчило, що абсолютна (97%) більшість працівників міліції вважають свою заробітну плату або зовсім недостатньою (88%), або "скоріше недостатньою" (9%) для підтримки нормального рівня життя – свого і своєї сім'ї. Як достатню її оцінили 1% опитаних (діаграма "Чи вважаєте Ви свою заробітну плату...?")³.

Чи вважаєте Ви свою заробітну плату достатньою для підтримки нормального рівня Вашого життя і життя Вашої сім'ї?
% опитаних працівників міліції

Розподіл негативних відповідей, залежно від вислуги

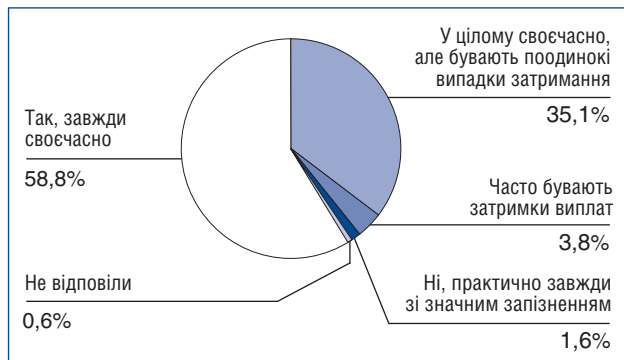

³ Серед працівників міліції Київської області дещо менше тих, хто вважає свою заробітну плату зовсім недостатньою – 83%, тоді як серед їх харківських та одеських колег таких більше: 92% та 93%, відповідно.

Доречно також зауважити, що лише серед працівників, що мають вислугу 20 і більше років, число тих, хто вважає свою зарплату зовсім недостатньою, є меншим 80%. Але це, очевидно, пов'язане з тим, що частина з них вже мають пенсію, а частина – посідають керівні посади, а тому є дещо більш задоволеними своїми доходами.

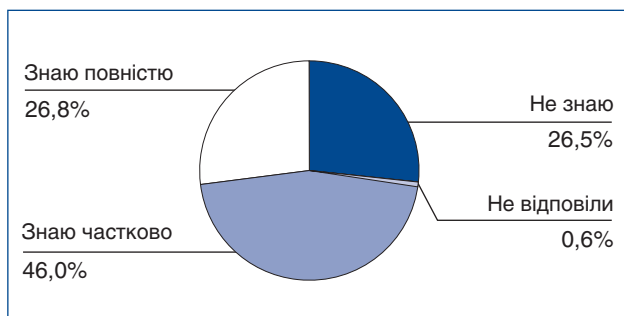
Більшість (59%) опитаних повідомили, що завжди своєчасно отримують зарплату, але решта вказали на затримки: 35% – на поодинокі випадки; 4% – часті випадки; близько 2% – вказали, що практично завжди зарплата виплачується із значними запізненнями (діаграма “Наскільки своєчасно Ви отримуєте заробітну плату?”)⁴.

Наскільки своєчасно Ви отримуєте заробітну плату? % опитаних працівників міліції

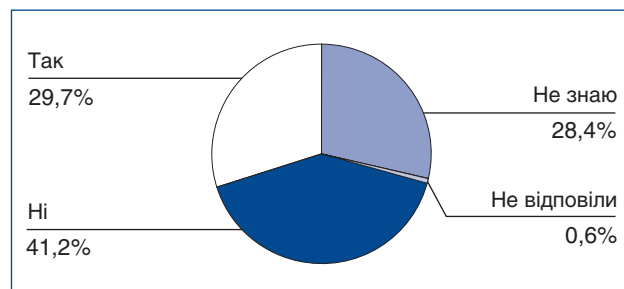
Примітно, що працівники міліції часто не знають, з яких статей складається їх заробітна плата. Так, лише 27% працівників міліції зазначили, що повністю знають структуру своєї зарплати; ще 46% – знають “частково”. Однак, значна частина (27%) респондентів зовсім не знають, чому саме така зарплата нараховується (діаграма “Чи знаєте Ви, з яких статей нараховувань...?”).

Чи знаєте Ви, з яких статей нараховувань складається Ваша заробітна плата? % опитаних працівників міліції

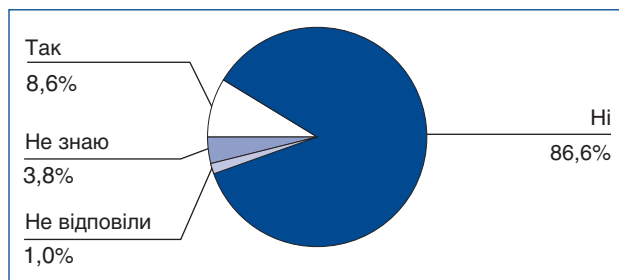
Відповідно, лише менше третини (30%) опитаних упевнені, що отримують зарплату в повному обсязі. Натомість 41% – впевнені у протилежному, а 29% опитаних – просто не знають, у повному чи не повному обсязі їм виплачується заробітна плата⁵ (діаграма “Чи в повному обсязі виплачується Вам заробітна плата...?”).

Чи в повному обсязі виплачується Вам заробітна плата з усіма належними надбавками? % опитаних працівників міліції

До цього слід додати, що 87% опитаних працівників міліції упевнені, що не отримують компенсації за понаднормову роботу; ще 9% – не знають, чи отримують її (діаграма “Чи отримуєте Ви компенсацію...?”).

Чи отримуєте Ви компенсацію за понаднормову роботу? % опитаних працівників міліції

Загальні оцінки умов праці. Як видно з діаграми “Якою мірою Ви задоволені умовами Вашої праці?”, цілковите задоволення зазначеними умовами висловили лише 5% опитаних, ще 25% – ними “скоріше задоволені”. Різною мірою незадоволених умовами праці – 36%, третина – визнали умови праці, власне, задовільними (“і так, і ні рівною мірою”).

Якою мірою Ви задоволені умовами Вашої праці? % опитаних працівників міліції

⁴ Поодинокі затримки зарплати частіше трапляються в Київській області – на них вказали 41% київських респондентів, серед їх харківських колег цю позицію відзначили 32% опитаних, серед одеських – 33%.

⁵ Доречно зазначити, що найбільше впевнених у тому, що отримують зарплату в повному обсязі – серед київських респондентів (37%); найбільше впевнених у протилежному – серед харківських (55%).

УМОВИ ЖИТТЯ ПРАЦІВНИКІВ МІЛІЦІЇ І ЇХ СІМЕЙ

Наявність житла. Як видно з діаграми “*Чи маєте Ви (Ваша сім'я) власне житло?*”, ствердну відповідь на це питання змогли дати лише 20% опитаних. Натомість 45% – не мають власного житла, ще 25% – проживають разом із родичами та потребують окремого житла. Лише 9% опитаних вказали, що проживають разом із родичами, але власного житла не потребують.

Таким чином, наразі близько 70% працівників міліції потребують житла.

Чи маєте Ви (Ваша сім'я) власне житло?
% опитаних працівників міліції

При цьому, серед тих, хто має власне житло, практично немає таких, хто отримав його завдяки службі в ОВС. Так, дещо понад половини (53%) з числа власників житла вказали, що отримали його у спадок, 26% – придбали за допомогою батьків чи родичів, лише 8% придбали житло власним коштом (у т.ч. у кредит) – і лише 3% отримали житло від МВС.

Оцінка матеріального становища сім'ї. Судячи з оцінок опитаними матеріального становища їх сімей, можна дійти висновку, що переважна більшість (75%) сімей працівників міліції перебувають практично на межі виживання: або їм “на харчування вистачає, але придбання одягу чи взуття вже викликає труднощі” (53%), або вони “ледве зводять кінці з кінцями”, їм “іноді не вистачає на харчування” (22%).

Оцінка матеріального становища,
% опитаних працівників міліції

Дещо більш забезпеченими виглядають сім'ї близько 20% опитаних, які вказали, що їм “у цілому на життя вистачає, але не на покупку цінних речей” або що вони “матеріальних труднощів не відчувають, за винятком особливо великих покупок”.

НАМІРИ ЗВІЛЬНЕННЯ З ОВС

Як видно з діаграми “*Чи збираєтеся Ви звільнитися з ОВС?*”, лише 37% опитаних не мають намірів звільнення. Приблизно стільки ж (38%) – не мають визначених планів звільнення. Майже чверть – 23% – планують звільнитися з ОВС упродовж ближчих 1-4 років.

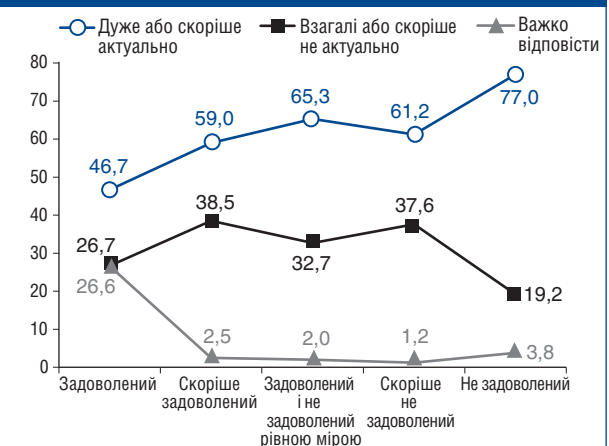
Чи збираєтеся Ви звільнитися з ОВС?
% опитаних працівників міліції

4. Актуальність реформування міліції і ставлення до окремих можливих змін

Одним із пріоритетів дослідження було виявлення ставлення міліції до актуального наразі реформування органів внутрішніх справ – оскільки розуміння та підтримка працівниками міліції необхідності змін є важливим фактором успішності реформ.

Актуальність реформування. Як видно з діаграми “*Наскільки актуально наразі проводити реформування міліції?*”, понад половини (61%) опитаних вважають реформування дуже або скоріше актуальним; зовсім не актуальним – 16%. Не змогли визначитися в цьому питанні – лише 6% респондентів.

Наскільки актуально наразі проводити реформування міліції?
% опитаних працівників міліції

...залежно від рівня задоволеності умовами праці

Значимих відмінностей в оцінках актуальності реформування залежно від регіону (області) або типу поселення (обласний центр – інші населені пункти області) немає. Немає відмінностей у позиціях працівників міліції і залежно від їх вислуги років та/або спеціальних звань.

Водночас, цілком закономірною є **залежність оцінки актуальності реформування від рівня задоволеності умовами праці**. Так, ті, хто повністю ними незадоволений, більшою мірою бажають реформування міліції (77%), ніж ті, хто повністю (47%) або радше задоволений (59%). При цьому, серед тих, хто вважає реформування міліції зовсім або скоріше неактуальним, більше повністю задоволених умовами праці, ніж повністю незадоволених (27% і 19%, відповідно).

Ставлення до окремих змін. Найбільшу підтримку опитаних дістали потенційні нововведення, спрямовані на покращення умов та оплати праці в ОВС. Як видно з діаграми “Ставлення до різних аспектів реформування міліції”, абсолютна більшість із них згодні з такими заходами, як:

- збільшення заробітної плати до середньої зарплати працівника поліції європейських країн (94%);
- надання працівникам міліції більш значимих соціальних гарантій (92%);
- покращення екіпірування та забезпечення працівників міліції (92%).

Натомість **переважна більшість або більшість опитаних тією чи іншою мірою не погодилися з такими змінами, як:**

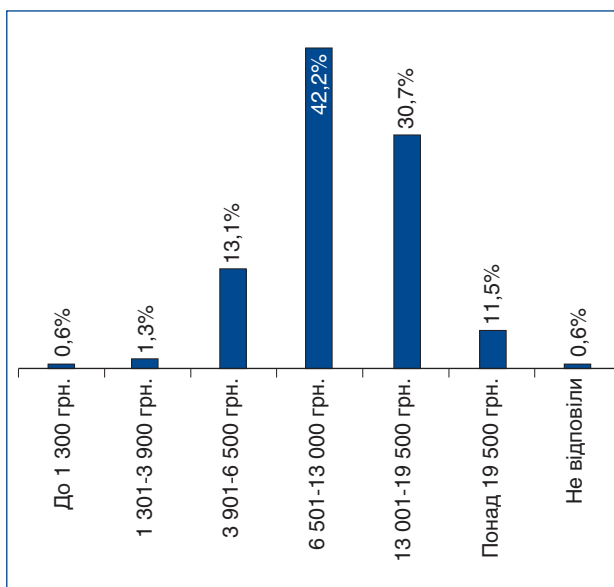
- зменшення обсягу повноважень міліції – 75%;
- зменшення чисельності працівників міліції – 66%;
- повне оновлення складу міліції (61%);
- створення незалежної зовнішньої комісії з розгляду скарг на роботу працівників міліції (52%);
- підвищення відповідальності працівника міліції за порушення (51%).

Примітно, що найскладнішим для респондентів завданням виявилось визначення в питанні стосовно більш суворої відповідальності працівника міліції – 27% опитаних визначитися не змогли.

Доречно відзначити також, що лише 39% респондентів тією чи іншою мірою згодні з перейменуванням міліції в поліцію; не згодні – 43%. Майже кожен п'ятий (19%) визначитися не зміг.

Бажана оплата праці. Процесу реформування міліції стосується також проблема оплати праці в ОВС. Під час дослідження питання про заробітну плату було поставлене в опосередкованій формі: “Який рівень місячної зарплати можна вважати прийнятним для того, щоб люди йшли служити в міліцію?”. Відносна більшість (42%) опитаних обрали зарплату в діапазоні 6 500-13 000 грн. Ще 31% – вважають, що зарплата працівника міліції повинна досягати 19 500 грн. Зарплату, на яку сьогодні може розраховувати початківець, визнали привабливою для служби в міліції менше 2% опитаних.

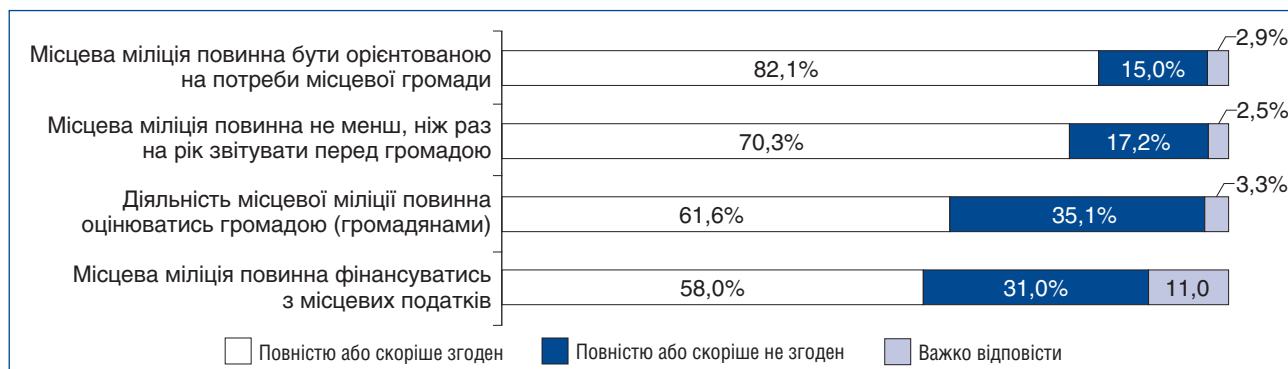
Який рівень місячної зарплати можна вважати прийнятним, щоб люди йшли служити в міліцію?
% опитаних працівників міліції

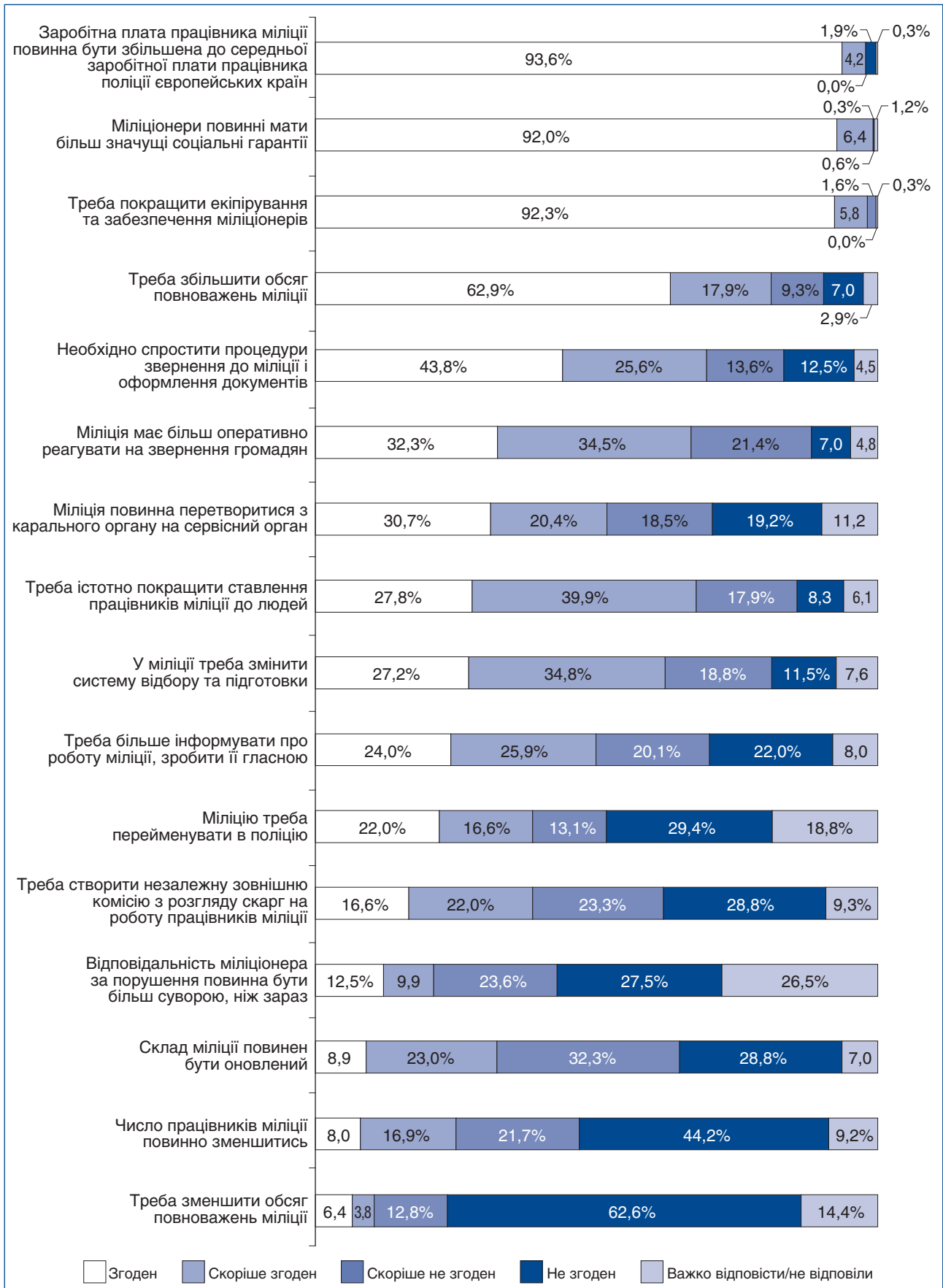

5. Ставлення та оцінки стосовно місцевої міліції

Місцева міліція і громада. У цілому, більшість опитаних підтримують тісний зв'язок між місцевою міліцією і громадою. Так, 82% респондентів згодні з тим, що діяльність місцевої міліції має бути орієнтована на потреби громади; 70% – що місцева міліція повинна щорічно звітувати перед громадою; 62% – підтримують тезу про те, що робота місцевої міліції повинна оцінюватися громадою; 58% – що місцева міліція має фінансуватися за рахунок місцевих податків (діаграма “Якою мірою Ви згодні...?”).

Якою мірою Ви згодні з наведеними твердженнями?
% опитаних працівників міліції

**Ставлення до різних аспектів реформування міліції,
% опитаних працівників міліції**

Лише дещо більше половини (51%) опитаних вважають, що громада повинна мати повноваження з обрання працівників місцевої міліції на певні посади; 44% – упевнені в тому, що громада зовсім не повинна мати таких повноважень; решта – не змогли визначитися в цьому питанні. Серед тих, хто визнає обрання працівників міліції на певні посади громадою, 68% підтримують обрання громадою начальників управління (відділів) міліції, 34% – обрання дільничних інспекторів. Найменше працівники ОВС готові залучати громаду до обрання керівників служб (22%) та заступників начальника управління міліції (21%) (діаграма “На які з названих посад працівника міліції має обирати громада?”).

На які з названих посад працівника міліції має обирати громада? % опитаних працівників міліції

% тих, хто визнає обрання працівників міліції громадою

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

Що стосується допомоги з боку громади, то як видно з діаграми “Як громада може допомагати в роботі місцевої міліції?”, абсолютна більшість опитаних насамперед очікують від громади:

- повідомлень про злочин, що або був скоєний (99%), або готується (98%);
- повідомлень про підозрілих осіб або підозрілу ситуацію (96%);
- виконання, в разі потреби, функцій свідка чи понятого (94%);
- збирання та надання працівникам міліції інформації (91%).

Привертає увагу та обставина, що значно меншою мірою працівники міліції підтримали таку форму співпраці з громадою, як постійна оцінка їх роботи громадянами – очікують на таку допомогу з боку громади лише 51% опитаних.

Як громада може допомагати в роботі місцевої міліції? % опитаних працівників міліції

Контроль з боку громади працівники міліції сприймають досить стримано. З діаграми “Як саме громада має контролювати міліцію?” видно, що більшість або близько половини опитаних визнали лише такі форми контролю, як урахування в оцінці діяльності міліції результатів періодичних опитувань населення (55%) та регулярне звітування міліції перед місцевою громадою (49%). Третина – погодилися з участю громади у призначенні на певні посади в міліції.

Як саме громада має контролювати міліцію?*
 % опитаних працівників міліції

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

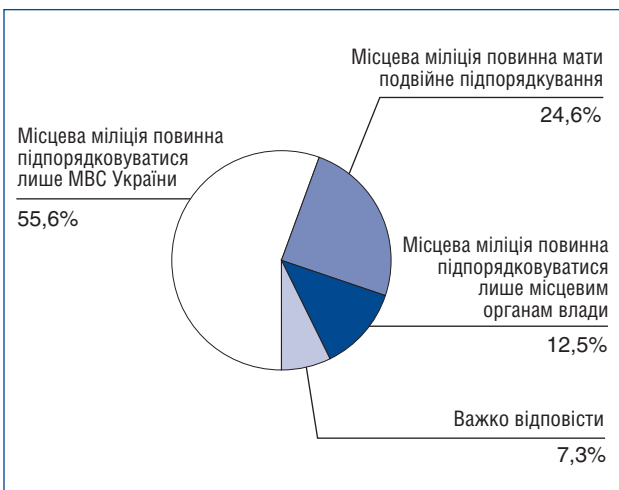
Усі інші форми контролю підтримали лише меншість опитаних (від 8% до 20%). Майже чверть (23%) упевнені, що громада зовсім не повинна контролювати міліцію, ще 14% – не змогли визначитися в цьому питанні.

Підпорядкування і структура місцевої міліції. Найбільш доцільною моделлю підпорядкування місцевої міліції, на думку більшості (56%) опитаних, є її підпорядкування винятково МВС України. Чверть респондентів вважають, що місцева міліція повинна мати подвійне підпорядкування (з певних питань звітувати перед МВС, з певних – перед місцевою владою), і лише 13% підтримують підпорядкування місцевої міліції місцевим органам влади (діаграма “Яку модель підпорядкування місцевої міліції...?”).

До складу місцевої міліції, на думку опитаних, мають увійти такі підрозділи як: дільничні інспектори (75%), патрульно-постові підрозділи (68%). Менше половини (44%) опитаних віднесли б до складу

місцевої міліції і підрозділи ДАІ. Найрідше працівники міліції називали такі служби, як підрозділи кримінального розшуку (26%) і слідчі підрозділи (23%) (діаграма “Які підрозділи мають увійти до складу місцевої міліції?”).

Яку модель підпорядкування місцевої міліції Ви вважаєте більш доцільною?
 % опитаних працівників міліції

Які підрозділи мають увійти до складу місцевої міліції?*
 % опитаних працівників міліції

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.